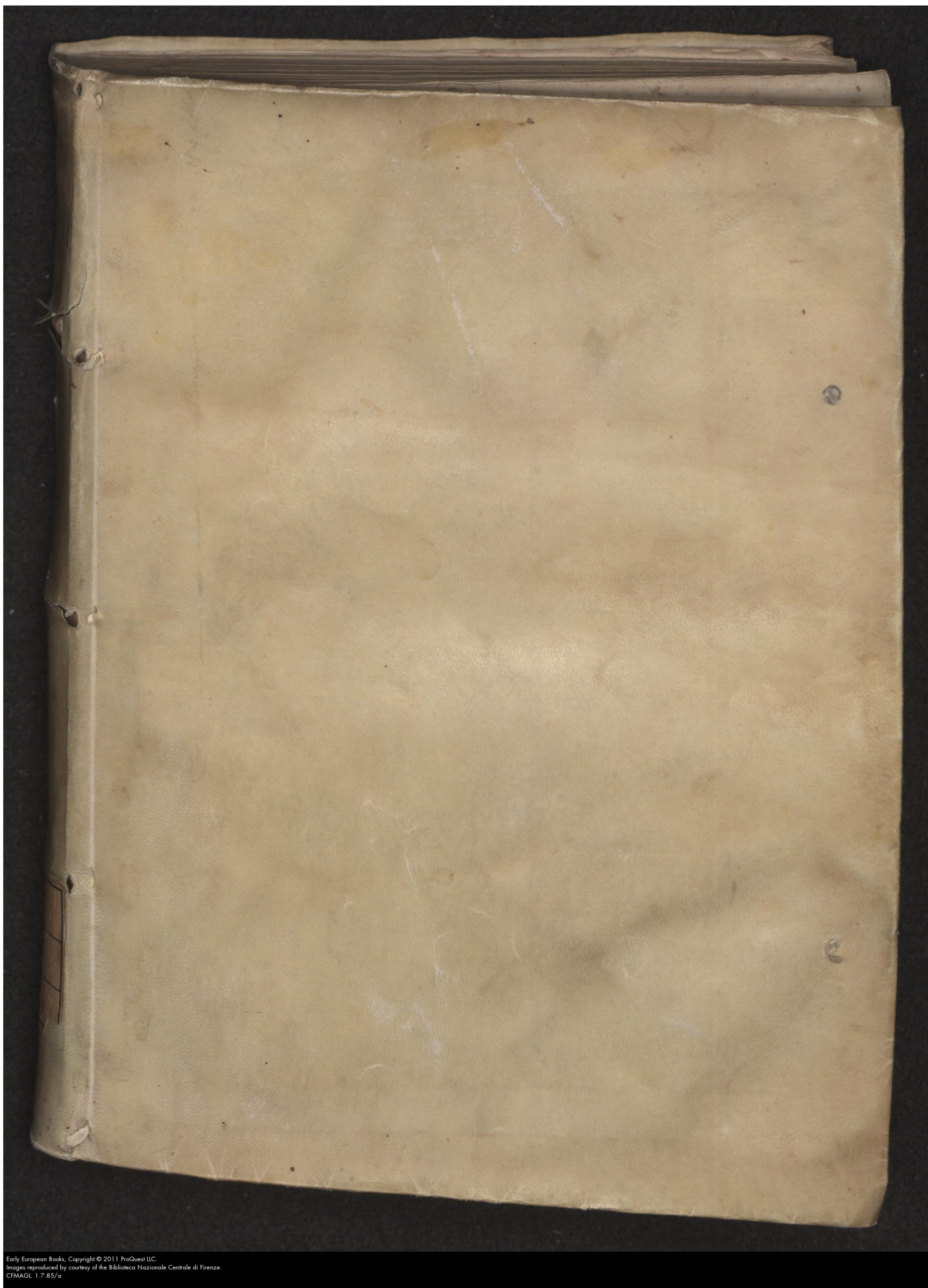
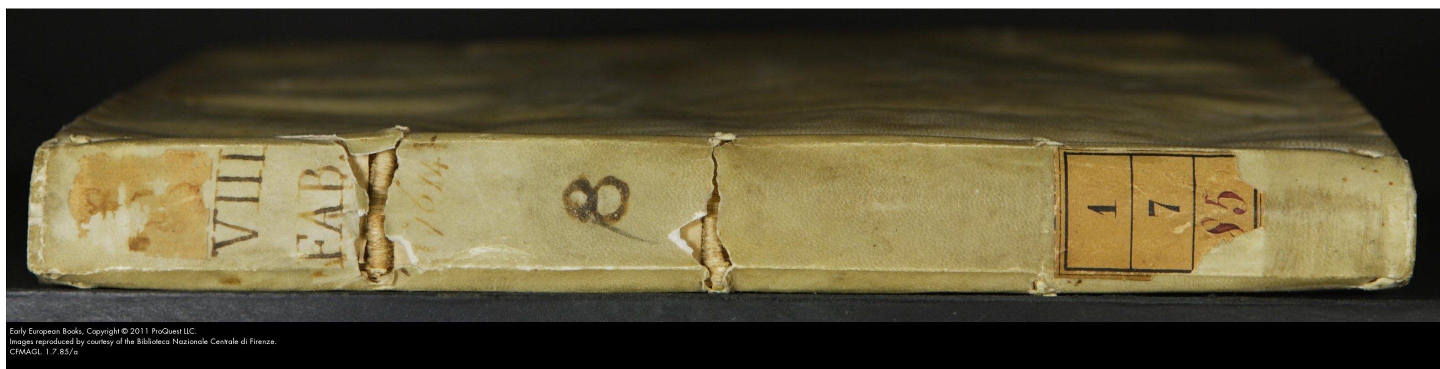
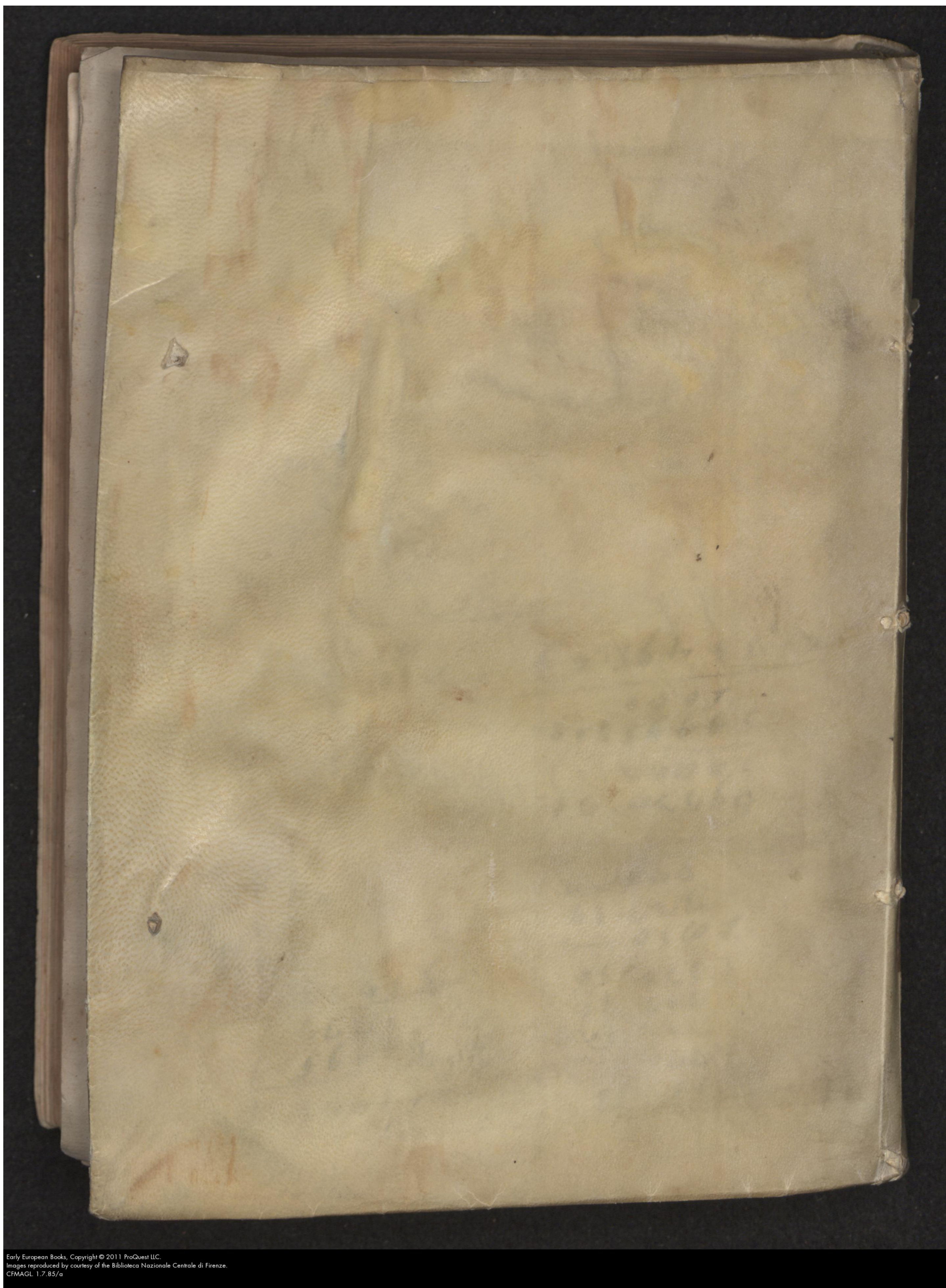

VIII
FAB.
8
1
7
85

BERNARDINI
BALDI
IN TABVLAM AENEAM EVGVBINAM,
Lingua Hetruſca veteri perſcriptam,
DIVINATIO.

AVGVSTÆ VINDELICORVM,
ad inſigne pinus. ʃʃ

Anno MDCXIII.

3

LECTVRO S.

QVam BERNARDINVS BALDVS Diuinationem in tabulam Eugubinam ad MARCVM VELSERVM misit, ea ob argumenti nouitatem & peregrinitatem, atque adeò multò maximè propter incredibilem conatus audaciam, lucem mereri visa est. Nam de cætero BALDVS disertè testatum voluit, se ex hoc ingenij pæne lusu, laudem neque petere neque expectare, cum interpretando scopum ubique assequutum, in tantis tenebris ne ipse quidem sperare audeat. Se felicioribus ingenijs facem attollere, quo longius illa deinde progressa, meliora & certiora proferant. Profectò eruditione sæculi, & hac litterarum luce indignum videri, ex quo Gabrielius, Smetius siue Lipsius, & Gruterus tabulam ediderunt, hominem natum inuentum esse neminem, qui unius saltem voculæ explicationem profiteretur. Porrò, quoniam Berosi & Catonis testimonijs BALDVS in commentario interdum usus est, lectorem monendum putauit, se non ignorare quæ sint eruditorum fere omnium de Anniano Beroso præiudicia: interim perspicaciores nonnullos, in tam densis nugarum nubibus, alicubi emicantes veritatis radios obseruasse: itaque scriptorem, quem à prisco genuino Chaldæo longè alium esse necessariò fateantur, neque tamen Annij, aut non multo superiori ætate confictum, sed tum mala manu corruptum & interpolatum fuisse existiment, non omninò abijciendum, quin cum delectu legendum sentire. Verum hæc BALDVS per se in medio vult sita esse, nam quæ ex Annij Beroso attulerit, e-

tiam aliunde ait licuisse confirmare. Catonis fragmenta fere pari sententiæ acerbitate damnata: sed, ut non omnium unus idem gustus est, Ausonium Popmam, hominem eleganter doctum, quiq; Catonem multum triuerit, cum quæ eius exstant omnia ederet & notis illustraret, quæ sequuntur verba de ijs scripta reliquisse. *Hæc Catonis nomine olim edidit I. Annius Viterbiensis, homo, ut illa tempora ferebant, & diligens & eruditus. Nec est mihi quidem dubium, quin sint excerpta ex* II. *&* III. *lib. Originum, in quibus tractauit de origine & situ urbium Italicarum. Cuius sententiæ meæ ea ratio est, quod hîc scribitur: Cum Orobijs Colonijs ibi primus insedit, quorum origo incerta, uti Comi, Bergomi, Licini-fori, & aliquot circa populorum. Rursus: Ameria ferme nongentis annis & amplius restituta, ante Persei bellum. & hoc utrumque Catonem tradidisse, author est Plinius lib.* III. *cap.* XVII. *&* XIV. *Sed non ausim affirmare esse contextum verborum Catonis: quin potius crediderim, illum qui excerpsit, summa rerum capita, partim Catonis, partim suis verbis retulisse. Quæ caussa me mouit, ut non putarem esse operæpretium hæc pluribus explicare.*

Alphabetum Etruſcum Hebraico ritu à dextera in ſiniſtram tendens, à Comite Gabriele Gabrielio Eugubino, qui Tabellæ exemplar typis euulgauit, Latinis characteribus explanatum, fideliter in hunc modum repræſentamus.

V V Ƨ 1 P ⊙ Θ N M Ⅎ K I 8 Y Ǝ D Ↄ ɓ B A
v t s r p ph o n m l k i g f e d c b b a

Litteram ⊙ *Latinæ* o *reſpondere exiſtimauit Gabrielius : quæ tamen reſpondet ipſi f. id eſt ph, Hebraico nempè p raphato, ut nos repoſuimus : Habetur enim in verbo* VOIↃVYDVI *rudſuciphu, quod ſæpè iteratur, unico tantùm loco : & ideo rarus fuiſſe videtur eius litteræ uſus.*

Ad commodiorem lectionem ita Romanè scribi poterit, ordine inuerso.

Rudſucifu : edadunſ : Sſduoblas : eskamiſu : Aceiſu :
Inumek : Fedſiama : sranſi : ſdiaſegda : rduſecaſu :
Epek : ſurdu : ſeſe : edebluma : ceſune : ruemunes :
Rurpibes : Rudſucifu : Sſduobla : Reſenaſu : iſek :
Apceiſu : edededunſ : caripus : Ruemune :
Ceſune : Rudſucifu : Aſamap : Edeblamap :
Aſebeſes : Kadnus : iſebeles : Eſ : cemres : vnſdes :
Sures : ſanes : Redſenſu : Redſnemu : Aprelſu :
Sfaſifaſu : ceskles : snaſes : Asnaſes : secakne :
Edebluma : Redſnimu : Ruemune : Rurpike : Ceſune :
Ruemunes : Rurpikes : klacles : Redſniomu :
Ruemune : Rurpikes : Eſ : ceſune : Ruemunes :
Rurpikes : Rusſin : Edeblu : inuk : edeblu : umſu :
Rufde : ſre : edus : inuk : cesſibia : mega : rudſuriſe :
Skalbeſa : kunikat : Areoſde : eſug : ſesphu : ſeſe :
Aſa : Aſama : Rudſucifu : ſecakne : ſukaſu :
Inumek : ceſceba : Redſunſdu : ſuru : edeble : oule :
Secakne : skalbeſa : kunikat : Rudſucifu : Inunſek :
Cesſibia : Redſunſdu : fudſe : ſured : edeble : ſecakne :
Scalbeſa : Kunikat : Rudſucifu : inumek : jeoſepim :
Eſu : celſu : Epek : Redſunſde : Anſenſu : inumek :
Adblaſag : caſus : vgesſne : ſecakneg : Rudſucifu :
Inumk : Rdutube : Kebu : ſecakne : Redſniomu :
Ruemune : Rurpibe : inumek : kleſda : reskles :
Cugeſes : ſecaknis : Redſiomu : ceſune :
Ruemunes : Rurpbes : inumek : ſceris : oedi :
Etadiag : Anſenſu : Inumek : edus : ſabet :
Fedſu : Inumek : Kumalſu : Apkani :

Kani-

6

Kanesu : kumases : Redsniomu : esuku :
Esunu : veesu : fatisenu : oabesu : Rune :
Gdeosu : oabesu : Ar : isek : Gak : usf : Rudfisu :
Gusu : ounsak : Ripi : Rdureoasf : Epek :
Vdes : Runes : Neipo : Abs :

Latina Tabulæ ad verbum explicatio.

Rudsucisu : edadunf : Sfduoblas : eskamisu : aceisu :
Rex noster : Dominus noster : Sfduoblas : excitator noster : pater noster :
Inumek : Fedsiama : sransi : Fdiasegda :
& legislator : liberatrix nostra mater : Domina nostra : Fdiasegda :
Rdusecasu : Epek : surdu : sese : edebluma :
Contritionem nostram : educendo : propulsauerunt : sexies : Aulum :
Cesune : Ruemunes : Rurpibes : Rudsucisu : Sfduoblas :
Consulem : Romanæ : Reipublicæ : Rex noster : Sfduoblas :
Resenasa : isek : Apceisu :
debilitauit : & præcipitanter currere fecit : uim inferentem nobis :
Ededunf : caripus : Ruemune : cesune : Rudsucisu :
Conturbantem nos : Carbonem : Romanum : Consulem : Rex noster :
Asamap : Edablamap : Asebeses : Kadnus :
Desolatores nostros : Luctus nostros : Asebesam : kadnus :
Isebeles : Ef : Cemres : Vnsdes : Sures : Sanes :
& Sebelem : atque : Cemrem : Vnsdem : Surem : Sanem :
Redsensu : Redsnimu : Aprelsu : ssafisasu :
Persecutores nostros : frænauit : Duces nostri : protectores nostri :
Ceskles : snases : Asnases : secakne : Edebluma :
Velites : equos : equites : continuerunt : Aulum :
Redsnimu : Ruemune : Rurpike : Cesune : Ruemunes : rurpikes :
frænauerunt : Romanam : Rempublicam : Consulem Romanæ : Reipublicæ

Klakles :

Klacles: Redsniomu: Ruemune: Rurpikes: Ef:
Effusiones: compescuerunt: Romanam: Rempublicam: atque:
Cesune: Ruemunes: Rurpikes: Rusfin:
Consules: Romanæ: Reipublicæ: sagittarios:
Edeblu: inuk: edeblu: umfu: Rufde: sre:
Auli: & milites: Auli: Pop. noster: prostrauit: Principes:
Edus: inuk: cesfibia: mega: rudfurise:
contriuit: & milites: nobiles: tabefactus est: Rex noster:
Skalbefa: kunikat: *Areofde: esug:*
qui fuit ut pater noster: sepulcrum: ædificauimus: sepiuimus:
Fesphu: sese: Asa: Asama: Rudfucisu:
plorauimus: sexies: medicinam: desolationis: Regem nostrum:
Secakne: sukafu: Inumek: *cesceba:*
operuimus: umbraculum nostrum: & legislatorem: tanquā dormientem:
Redsunfdu: suru: edeble: oule: Secakne:
strauimus: effudimus: planctum: fortem: tumulauimus:
Skalbefa: kunikat: Rudfucisu:
Eum qui erat ut pater noster: Vrnam: Regis nostri:
Inunfek: *Cesfibia: Redsunfdu: fudse:*
Et liberatoris: tanquam Patris: strauimus: fossam:
Sured: edeble: secakne: Scalbesa:
officium: luctus: tumulauimus: eum qui erat, ut pater noster:
Kunikat: Rudfucisu: inumek: *jeosepim:*
Vrnam: Regis nostri: & legislatoris: Interpretis:
Efu: celfu: Epek: *Redsunfde: Ansensu:*
Amplexatoris: virtutis nostræ: Eductoris: collocauimus: exaltator noster:
Inumek: *Adblafag: casus:* vgesfne: *secakneg:*
& legislator: senio confectus: decrepitus: corruptus est: fundauit:
Rudfucisu: Inumk: *Rdutube: Kebu: secakne:*
Rex noster: & legislator: imperium optimum: Domus: fundauit:

Redʃniomu: Ruemune: Rurpibe: inumek: kleʃda:
frænavit: Romanam: Rempublicam: & legislatorem: Imperatorem.
Reskles: Cugeʃes: ʃecaknis: Redʃiomu:
Milites: fabros: caʃtrorum metatores: frænauit:
Ceʃune: Ruemunes: Rurpbes: inumek:
Conʃulem: Romanæ: Reip: & legislatorem:
Sceris: oedi: Etadiag: Anʃenʃu:
Adoleʃcens: perdidit: mœrore affecit: ʃubleuator noʃter:
Inumek: edus: fabet: Fedʃu: Inumek:
& legislator: contrivit: fabet: Redemptor noʃter: & legislator:
Kumalʃu: Apkani: Kaneʃu: kumaʃes:
Succiʃorem noʃtrum: vim inferentem: oʃorem noʃtrum: inʃurgentẽ in nos:
Redʃniomu: eʃuku: Eʃunu: veeʃu:
frænavit: corruere fecit: mortuus eʃt: amplexator noʃter:
Fatisʃenu: oabeʃu: Rune: Gdeoʃu:
Eques noʃter: Amicus noʃter: Princeps: exercitus noʃtri:
Oabeʃu: Ar: iʃek: Gak: usʃ:
Amicus noʃter: lux: deductor: eductor: congregator:
Rudʃiʃu: Guʃu: ounʃak: Ripi:
Perʃecutionum noʃtrorum: corpus ʃuum: eductum: torpens:
Rdu: reoasʃ: Epek: Vdes: Runes:
Attenuatum: favilla: eduximus: & cinerem Principis.
Neipo: Abs:
Vnguentis obleuimus: Patris:

Inter-

ETruscam linguam antiquis temporibus dissimilem prorsus à Latina fuisse, multis didicimus testimonijs; & inprimis ex Liuio, is enim ait, Cum ad siluam Cyminam à Fabio Consule victi essent Etrusci, quidam eos per siluam insecutus, qui linguam Etruscam probè nouerat. Idem quoque alibi Romanos scribit pueros antiquitus Etruscis litteris, sicuti posteà Græcis, erudiri solitos. Aulus quoque Gellius libro Atticarum Noctium XI. Causidicum illum carpens, qui obsoletis nimium vocibus utebatur, ait; Adstantes verbi vi non intellecta, quasi nescio quid Tuscè, aut Gallicè dixisset, uniuersos risum excitasse. Plinius item ilicem vetustam Romæ dicit fuisse, æreis litteris Etruscis inscriptam. Multa verò huc pertinentia consultò omittimus, utpotè antiquitatis cultoribus obuia. Porrò hoc cum ita sit, iurè dubitari possit, unde nam idioma illud originem traxerit. Certè plures olim, tum Græcos tum Barbaros, Etruscam oram varijs temporibus occupasse, palàm est; Lydos nempè, Peloponnenses, Pelasgos; Antiquissimis autem temporibus etiam Hebræos, ut è Berosi antiquitatibus colligitur, duce Iano insedisse. Comerus enim, cognomine Gallus, filius Iaphet, post Noam venit in Italiam, urbes erexit, leges dedit: Post quem venit & Cham, subinde iterùm Noë, qui eiecit Cham, diuisit colonias, Ianiculum insedit, & loca illa præcipuè incoluit, quæ à Tiberi extenduntur ad Arnum: Vetuloniæ autem iura dicebat. Primus igitur Etruscorum Præceptor Noë Ianus, qui quidem ex Saga Scythia Aramæa venit, vixitque in Italia annis 92. Seruauerunt Etrusci antiquitates suas à diluuio usque ad Cecinnam Volturenum, quod testatum reliquit Cato in Originibus his verbis. Sangni gentilem Sabi pronuntiant Sabini, Sanctum Romani, Sagam Barbari, à quo & Sagi primi Tusci, id est Pontifices, & sacri expiatores: ex quo patet leuitas cum loquacitate Græcanica, quâ à Lacædemonijs ortos scribunt Sabinos, & Græca origine à σεβῶμαι dictos fingunt. Sed Roma tum rudis erat, cum relictis lit-

teris & disciplinis Etruscis, mirabunda Græcis fabulis rerum, & discipli-narum erroribus ligaretur; quas ipsi Etrusci semper horruerunt: neque ob id Latinas quidem voluerunt suscipere, usque ad Cecinnam Volturenum, magistrum Quadrigarum, & augurum principem, patrem Menippi, & auum Menodori, quas ante illum pater eius Volturenus, auusq; Titus, & proauus Turrenus, semper Romanis Principibus carissimi renuerunt, cum ad eas recipiendas urgerentur. Nam ipse Turrenus patre Helbio Voltureno, & Regum Etruscorum ultimo ad lacum Vadimonis cæso, equidem ad reddendam urbem Etruriam anno 2. Olymp. centesimæ vigesimæ quartæ allici potuit: sed ad recipiendas Latinas litteras nunquam persuaderi potuit. Hæc Cato. Ne autem Pelasgicam, Lydiamve fuisse Etruscam linguam quis credat, multa argumenta esse possunt: inter quæ illud præcipuum, quod omnia ferè Etrusca vocabula Hebraicam habeant, & Chaldaicam originem, quod in nominibus locorum atque hominum facilè est cognoscere. Vt enim ab ipso prouinciæ nomine exordiar, Tuscia Hebraicæ originis est vocabulum: deducitur siquidem à verbo tes, quo rei existentia declaratur. Multipliciter verò apud Hebræos verbum Tuscia interpretatur, sapientia, essentia, diuina lex, robur, virtus. Quæ omnia vetustissimam prouinciæ ipsius nobilitatem præseferunt. Etenim sapientes fuere Etrusci, & in ijs quæ ad diuinum cultum spectant, ut Ethnici, laudatissimi. Porrò Fesulæ dictæ videntur à phasal, aut p dura pasal, quod sculpsit, dolauit significat: vnde Fesul, seu Pesul idolum sculptile: Quamquam Viterbiensis velit dici Fesulai, id est transitum paludis. Volaterra ab Vala, id est antiquus, & tur, mons; scilicet antiquus mons. Carratia à Chir & iarcach, hoc est murus, vel ciuitas Lunæ. Aretium ab Arex, id est terra. Arnus videtur nomen adeptus à torrente Arnon, qui Iordanem illabitur: quæ dictio multipliciter ex Hebraica origine deduci potest: Etenim Arnus ab Arun, id est nobilis, vel Princeps, eo quod fluuius iste nobilior sit cæteris Etruriæ fluuijs. Præterea ex proprijs hominum appellationibus eadem veritas clarè patesit. Nam Turnus, & Turan sonat Princeps, idq; Chaldaicè; un-

de prisco more Turanni, & Tyranni dicti fuere Imperatores, Reges. Mezentius à zanzan, id est, terrorem incussit; unde Mezanzean, terribilis, terrorem incutiens. Lausus, quasi Lais, & Laus, id est leunculus. Tarcon, à Tarach, laborauit, id est, laboriosus. Camillus, à Casam, auguratus est, interpretatus est; & affixa voce el, Deus, Cosmel, Dei augur, vel interpres. Quod enim iuniores dixere Camillum, Casmilum seniores. De cuius verbi origine plura apud B. Brissonium lib. de ritu nupt. Porsenna videtur à verbo Paras, extendit, aut separauit; item paras denotat eques. Tanaquil fortasse á verbo nachal: id est, hæreditatem cepit. Metabus á verbo Metib, ab origine Tob, id est, bonum faciens. Camers, id est Sacerdos, unde Comarim apud Hebræos sacerdotes, eo quod pullis vestibus induantur. Messapus, id est, Additus, quasi Musaph, aut Musap, á Iasaph: hoc est, addidit: unde & apud Hebræos eadem significatione Ioseph. Tagus á Thuga; id est, sollicitudo. Numanus, quasi Neeman, á verbo Aman; hoc est fidelis. Hæc igitur ego cum animaduertissem, quique scirem, Eugubinam ciuitatem in Etruriæ finibus sitam; tum viderem tabellam á dextera in sinistram, Hebraico more scriptam; non aliunde quam ab ipsis Hebraicis, Chaldaicisque originibus eius sensus (si ulla id verè præstandi adesset spes) putaui esse eruendos. Characteres certè Latini sunt: sed inuersi. Magna tamen eorum pars iis similis est, quibus minusculis in litteris exarandis utimur; ut videre est in b, g, m, n, p, r, s, t. Ipsa etiam f haud satis á nostra minuscula abhorret, si hastulam in nostra deorsum flexam erigas. Mirum nihilo minus nullam hic haberi aspirationis notam; qua quidem non Latini modò; & Græci, sed Hebræi, Chaldæi, & Arabes frequentissimè uti solent. Itaque, cum ex Hebraicis & Chaldaicis fontibus interpretationem hauriendam pro certo haberem, qua remota ratione nihil aliud omninò, unde id commodè fieret, poteram excogitare, eam tandem viam seriò ingressus sum; primum quam diligentißimè curaui, ut seruilibus litteris remotis radicales, hoc est, præcipuas, in quibus tota Hebraicorum verborum vis consistit, inuestigarem, atque inde significationes, & vim opportunè cognoscerem.

Quod ut attentavi, mirum est, quantæ mihi hac in re obscurissima, perplexissima, & tenebris Cimmerijs densiore, sese obtulerint facilitates. Nonnulla tamen haud parvum mihi negotium fecere, nempe aliquot nomina, quorum inter Hebraicas radices nullas respondentes inueniebam, tum notularum perplexitas. Neque enim ulla ratione dignoscitur differentia inter ain, & aleph, inter teth, & thau, inter sin & scin, & samech; inter zain, & zade: Vix etiam in ipso contextu Grammatices obseruatur ordo, licet quædam Hebraicæ linguæ appareant vestigia: videtur enimi littera stare in principio, loco vav coniunctivæ particulæ: atque Et loco Eth, quæ apud Hebræos est accusandi nota. ef quoq; pro Hebraico aph, hoc est etiam. Insuper maximam nobis molestiam tulit, quod lingua hæc, etsi ex Hebraico fonte manare videatur, temporis tamen diuturnitate, & aliarum linguarum mixtione multum, ut consentaneum est, de pristino & genuino candore amiserit. Quam difficultatem absque dubio is inter nos experiretur, qui Latinæ linguæ auxilio, vernaculè apud nos scripta interpretari conaretur. Quidquid sit, felicius quam credi à quopiam posset, res successit. Nam ex tota serie orationis, & ordine rerum quas continet, facile quispiam, nisi morosus prorsus fuerit, haud penitus nos à scopo aberrasse, cognoscere poterit. Ceterum, ne cui imposturam fecisse videamur, singillatim verborum omnium, quæ in tabella habentur, ex Hebraico & Chaldaico idiomate rationem infra afferre conabimur.

RVDFVCIFV) *Usu animaduertimus, affixam fu in hac tabella idem posse quod Hebraicum nu, id est, noster. Porrò in hac dictione radicales sunt r, p, c. Etenim p, quem raphatum dicunt Hebræi, ipsius f sonum reddit: significat autem raphac adhæsit, innixus est. Unde ruphuc, seu rudfuc (videtur enim d commodioris pronunciationis gratia interposita, id, cui quis adhæret, innititurve. Is verò Rex est: & propterea Græci Reges,* βασιλέας, *hoc est, populorum basas indigitarunt. Potuissemus etiam vertere, socius noster.*

EDA.

EDADVNF) *Ed particula videtur nomini apposita, qualis est eth Hebræorum: Ultima quoque f affixa est, ut etiam superior fu, & eodem sensu. Nuda ergo radix est* ארון *adun, id est, Dominus, Hebræi etenim Adon Dominum vocant.*

SFEDVOBLAS) *Nomen, ut verosimile, Principis, cuius elogium tabella hæc habet: Quis autem is fuerit, est nosse difficile: neque enim Eugubina historia illorum temporum, si modo scripta fuit, ad hanc usque ætatem nostram pervenit: Atque si scripta fuit, obscura certè fuit: Civitatum enim, quæ non præcipuæ sunt, res gestæ, & Regulorum nomina, temporis diuturnitati cedunt, & facile evanescunt.*

ESKAMIFV) *Radix est,* שכם *sacam, surrexit. Vnde hischim, transitivum verbum surgere fecit. Vnde escami, excitator, & fu, noster.*

ACEIFV) *Hebraicè* אח *ach est frater, Accifu, frater noster.*

INVMEK) *I diximus stare loco uau, copulatiuæ particulæ, & Nvmek à radice Chaldaica* נמיק*, legem tulit. Inde Nomek, seu Numek legislator.*

FDFIAMA) *Duo videntur verba copulata* FDFI, AMA. *Apparet autem* FDFI, *manasse à* פדה *pada, vel fada, liberauit. Vnde adfixa fi interpretamur liberatrix nostra,* AMA *verò mater: quod enim Hebræi dicunt* אם *im, Chaldæi efferunt ima.*

SRANFI) *Aliquando qui tabellam exarauit, vel casu aut errore, usuve ductus, aliquas vocales omisit, ut hîc* SRANFI, *pro* SARANFI. *Est autem* שרה *Sarah Domina,* N *verò, vel repletiua littera est, vel Etrusci pro* SARA, SARAN *usurpabant. Quanquam ipsimet Hebræi & Arabes, atque Chaldæi Saran Principem dicunt.*

FDIAFEGDA) *Hic etiam me iudice secunda vocalis desideratur post f: Videtur autem nomen proprium fuisse uxoris ipsius Sfeduoblæ.*

RDVSEKAFV) *Radix* רסק *rasac, Chaldaicè contriuit. Vnde* RDVSEKA, *contritio.*

EPEK) *Radix* אפק*, eduxit.*

SVRDV) *á* סרד *sarad; Chaldaicè expulit.*

SESE) *Hebræis* שש *sces, sex. Vnde scisci, sextus, & sese, sexies.*

EDEBLVMA) *Ed apposita particula;* EBLVMA *nos Aulum interpretamur: quandoquidem Hebraica beth, modò b modò u sonos imitatur. Quis autem fuerit iste Eulus, Aulusvé, penitus me ignorare profiteor. Certe multos Aulos Romana agnoscit historia,*

CESVNE) *Hebraica radix* חסן *chasan. Denotat fortis fuit, prævaluit. Chasin fortis. putamus hac dictione Consulem significari. Fortasse corrupto leviter verbo barbaré* N, *loco* L *posita, & o in e mutata, vt Cesul Consul, quod insuper sequentia evincunt.*

RVEMVNES) *Dubitandum nemini arbitror, hac voce Romanæ significari, ut sit adiectivum eius quod sequitur Rurpibes, id est, Reipublicæ. Illud etiam dignum animadversione, affixione* S *finali, Etrusca Grammatica Genitivum fieri. Certe annotat Viterbiensis, Etruscos veteres Romulum & Remum, Rumulum & Rumum appellasse, tum Romanos Rumneses.*

RVRPIBES) *Vel ex hac sola dictione facile cognoscitur, quam fœde Etrusci Latina vocabula mutilarint: Etenim cum in hac dictione Resp. sit* S *post* E, *illi eius vice posuerunt* R, *quandoquidem ut notat idem Viterbiensis, Tusci usi sunt littera* R *pro* S, *ut loco Thursena, Thurrena: Porrò paulò inferius scriptum invenimus Rurpikes: Cum enim in Latinæ dictionis calce sint consonantes* B *&* C, *ipsi modo hanc, modo illam abiecerunt & sustulerunt.*

REFENAFA) *á* רפה *debilitavit.*

ISEK) *I, copula,* SEK *á* שרק, *conturbavit, ad cursum incitauit. Est autem proprie inter currendum collidere crura. Ita exponit Dauid Kimhi.*

APKIFV) *ab* אמס *vim intulit.*

EDEDEDVNF) *primum ed affixum. Reliquum dictionis radix est á* נדה, *mouit.* F *affixum.*

CARIPVS) *ex eo quod sequitur Ruemune Cesune, id est Romanum Con-*

sulem.

ſulem apparet, hoc nomen eſſe proprium hominis cuiuſpiam. Cum autem B *facile tranſeat in* P *antiſticham litteram, & i manifeſtò videatur extranea, in eam ſententiam veni vertendum eſſe Carbonem; qui quidem Carbo è multis, de quibus Romanæ hiſtoriæ, qui fuerit, prorſus neſcio. Vnũ ſcio, Papirium Carbonem Conſulatum geßiſſe cum Cecilio Metello, An. urb. cond. 641. Item cum Mario Gratidiano an. 672.*

ASAMAF) *videtur eſſe à radice aſam, deſolauit.*

EDABLAMAP) *Ed, particula adiuncta. Radix poteſt eſſe* אבל *Abal, plorauit, unde Ebel, luctus. Cum autem in fine adſit radicalis* M, *fieri poteſt, ut ſit à radice Balam, compeſcuit; & vertendum cohibitorem. P, demum calci dictionis adiecta idem valet quod f, diximus enim apud Hebræos p, & f eandem eſſe litteram. Vnde & nos Hebræos imitati, Phænices dicimus & Punicos, Palæſtinos, Philiſtinos. Sed & Pharaonem Hebræi efferunt Parhao.*

ASEBEFES) *Hoc nomen & proximè ſequentia, ac ſi eſſent propria, tranſtulimus: Neque enim aptè interpretationem viſa ſunt admittere. Fuerunt forte an Latronum Duces, agrorum vaſtatores. Hinc nomina eorum obſcura.*

REDFENFV) *à radice* רדף. *perſequutus eſt.*

REDSNIMV) *à radice* רסן *Raſan, id eſt, frænauit. Vnde Reſen frænum dicitur. Eſt autem* D *littera adiecta commodioris prolationis gratia. Porrò mu ultimum apparet eſſe pronomen tertiæ perſonæ plur. num. pro quo Hebræi habent Mo, unde lamo, ſignificat eis.*

APRELFV) *Chaldaicè* רפיל *refil. Denotat Princeps, Dux, Vexillifer. unde nos in latrunculorum ludo Refiles dicimus, quos prope Regem aut Reginam collocamus. Itali Refili, ò Alfieri.*

SFAFIFAFV) *A Chaldaica dictione* סיסוף *ſifuf, umbraculum. unde nos Protectores vertimus.*

CESCLES) *Compoſitam eſſe arbitror dictionem hanc à* חרש, *feſtinus,*

& קל leuis. Et hinc velites designari, & leuis armaturæ milites.

SNAFES) *Equos: Etenim צנף zenaf, Chaldaicè est hinniuit, quasi hinnientes, vel, quod arridet magis, galeatos: siquidem sanif est capitis ornamentum, diadema, vel conus galeæ.*

ASNAFES) *Ab eadem radice nos vertimus equites.*

SEKAKNE) *A radice שחח sacach Hebraicè contudit.*

KLAKLES) *effusiones, à Chaldaico verbo סלח calach, effudit.*

RVSFIN) *sagittarios: Quandoquidem רשף resef sagittam significat Heb. quamuis multipliciter verbum hoc ab illis exponatur. Potest etiam deduci à Chaldaico resua; hoc est, Principes, & familiarum capita: facile enim u & b transeunt in f.*

INVK) *fortasse est à נקך nacan, Chaldaice hasta: Nos Hastatos vertimus.*

VMFV) *Hebraice אום Populus, vel Natio. Fu relatiuum affixum.*

RVFDE) *A רפד rafad, strauit.*

SRE) *Desideratur, ut par est, a, sitque integra dictio* SARE. *Est autem Sar, Princeps, Dux.*

EDVS) *Ab Hebraica radice דוש dos, vel dus, contriuit.*

CESFIBIA) *Videtur esse à verbo חסב chasab, reputauit, considerauit. unde chasub, vir honoratus, nobilis.*

MEGA) *A verbo Mog, vel mag, liquefactus est, solutus, tabefactus.*

SKALBEFA) *Seruiles sunt s, c, l; prima sce Hebraicè sonat qui: caph* C *comparationis nota: Lameel L significat Ad vel In. Be loco Ab, vel Aba, pater. Et syllaba fa loco relativi adiuncti, noster.*

KVNIKAT) *Sepulchrum. Chaldaicè סנקן cancan. Urna, vas.*

AREOFDE) *à רפד rafad, strauit, reclinauit.*

ESVG) *A radice סוג sog, vel sug, circumsepiuit, vallauit: Unde sugah circumseptum, vallum, & sig, sepes.*

FESFEDV) *Videtur esse à verbo ספד saphad, plorauit, luxit.*

ASA) *A Chaldaica radice* אס *as, medicatus est. unde asa, medicina.*

ASAMA) *Hebraicè* שמם, *desolauit, vastauit. unde* SEMAMA, *desertum, desolatum.*

SEKAKNE) *videtur esse à radice* סכך *sacac, operuit.*

SVCAFV) *Ab eadem radice. unde sucab, tabernaculum, umbraculũ.*

CESCEBA) *Littera* C, *vel kaf seruilis, & comparatiua sacab, dormiuit.*

REDSVNFDV) *videtur esse à* רצף *razaf, strauit, & fortasse* D *ante* S, *exprimit hic vim tzade.* N *autem insertum videtur euphoniæ gratiâ. Sternere autem hoc loco accipiendum putamus, ut denotet cadauer in loculo collocare.*

SVRV) *A Chaldaica radice* שרה *sarah, effudit.*

OVLE) *videtur esse ab* אל *el, fortis.*

INVFEK) *à Chaldaica radice* נפק *nefac, eduxit:*

FVSDE) *Chaldaice* פזם *pazad, fouea. unde videtur deduci fasde vel fusde.*

SVRDE) *Chaldaicè* סרד *sarad, ministrauit. unde Surda, ministerium, officium.*

FEOFEPIM) *Hebraicè pi, vel phi, os denotat, & phiphi os os: hoc est, Interpres. Atque hac voce pro interprete utitur sacer textus Exodi, dicente Domino Mosi, Aaron erit tibi Lephi, id est, pro ore, hoc est, interprete.*

EFV) *videtur ab* אפף *afaf, amplexus est, circumdedit, vel idem valet quod Hebraicum af, etiam, atque.*

CELFV) *Hebraicè* חיל *cail, virtutem denotat; fu pronomen.*

ANFENFV) *videtur à Chaldaico verbo* אניף *anif, eleuauit.*

ADBLAG] *videtur composita dictio hæc ex* בלה, *senuit; &* פג *pag vel phag, corruptus est.*

CASVS] *Chaldaicè* קשיש, *& Latinè Cascus.*

VGESFNE] *A* גסף *gasaf, Chaldaicè, putruit.*

RDVTVBE] *Composita dictio à* רדה *radah, dominatus est. vnde redu, Imperium, & Ton, vel Tub Hebraicè bonum.*

KEBV) *Chaldaicè* סבה *cubah, Domus. Aliquando putauimus hoc verbo kebu Eugubium denotari, quasi Kubium. Sed cum Iguuium genuinum sit & vetustissimum vrbis nomen, id affirmare temerarium duximus. Ceterum quod ad Iguuij nomen spectat, facile in Hebraicam originem referri potest, ut sit compositum ex* אי*, I, hoc est, Insula, &* גוים *goim, id est, gentium. Quasi Iguuium, Insula gentium, vel gentilium. Id quoque notandum, insulam Hebræis non semper terram mari circumfusam denotare, sed Gentem, Populumve ab alijs separatum. Fortasse enim priscis illis temporibus ritus Noë sacros Eugubini non admiserunt, & ideò Gentiles illos appellarunt.*

KLEFDA] *Chaldaicè* כלפל *calphal. Baculus capitatus, & Imperatiuum sceptrum. Idem valet celsatha. Facta ergo transpositione cal in cla, vel cle, fit clefda, vel klefd.*

CVGEFES] *Hebraice* חוג *chug, est circinare. vnde cugefes fortasse dicebant circinatores & fabros.*

SEKAKNIS) *à Succah, tabernaculum.*

SCERIS] *Hebraice Sachauds, Iuuentus. vnde abbreuiatum sceris, Iuuenis.*

OEDI) *Hebraice* איד *ed, hoc est, perditio. Oedi, id est, perdidit.*

ETADIAG] *Et, videtur particula addita: sed daag denotat mœrore affectus est.*

FABET] *Huic dictioni nullam Hebraicam, Chaldaicamve consimilem inuenimus. Fortasse nomen est proprium.*

EEDFV) *A padah, vel fadah, redemit.*

CVMALFV) *Chaldaice & Hebraice* סמל *camal: succidit. vnde Cumel, succisor.*

APKANI] *Ab* אפס*, vel afac, vim intulit.*

GANEFV) *Hebraice* סנא *china, inuidit, odio prosequutus est.*

KVMAFES) *Hebraice* קום *cum, surrexit. vnde Camim, adversarij, insurgentes in nos.*

ESVNV) *Hebraice* אסון *ason: mors, perditio.*

VPEFV) *Ab* אוף, *afaf, amplexatus est.*

FARISFENV) *Hebraice* פרש *eques.*

OABEFV] *Hebraice* אהב *ahab, dilexit. vnde oheb, vel oeb, amicus, & forsan Etrusce oab.*

RVNF) *Hebraice* רנה *rana, cecinit, laudauit. Sed & Rune Princeps sonat: Ita enim Cato in fragmentis. Laronem Etrusci, & Larunem, & Arunem vocant nobilem Principem.*

GDEOFV) *Hebraice* גדד *gadad. Est, ad bellum accingi. vnde ghed, & ghedud, turma, exercitus.*

AR) *Hebraica dictio,* אור, *lux, à radice Ar.*

IFEK) *I, copula est: Fek à* פוק *poc, vel foc, eduxit.*

GAK] *Fortasse à radice goac Hebraice, eduxit. vnde Gac, eductor. Quamquam hoc loco k sit loco cheth, quæ littera exprimit vim koph.*

VSF] *Ab Hebraico* אסף *Asaf, congregauit. Vnde osef, vel Etrusce usef, congregator.*

GVFV) *Hebraice* גוף, *cadauer.*

OVNFAC) *Ab afac, eduxit.*

RIPI) *Ab Hebraica radice rafah, torpuit, dissolutus est.*

RDV] *A radad, attenuauit.*

REOASF) *Hebraice Resef, fauillam denotat.*

VDES) *V, videtur copulationis nota. Des, cinis. Nam Hebraice Dese cinis est.*

NEIPO) *A radice nof, vel nop, stillauit, irrigauit, suffiuit, unguentis obleuit.*

ABS) *Chaldaice & Syriace Aba Pater, id est, s gignendi nota.*

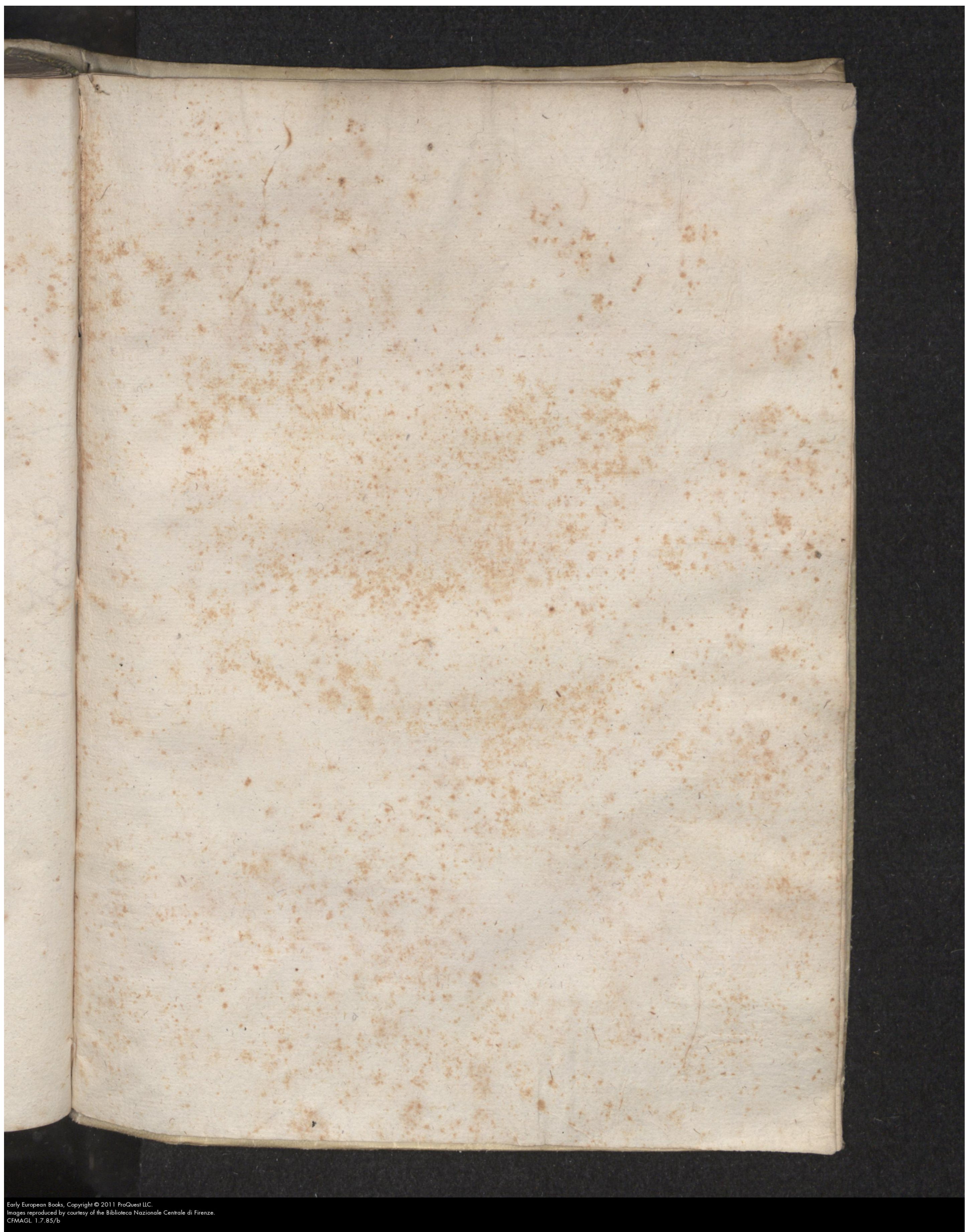
Interpretata iam, Deo auſpice, Tabella, reliquum eſſet de ijs, quæ ad eius hiſtoriam pertinent, aliquid in medium adducere: verum enimuero, cum ea obſcuriſſima ſint, & penitus extra cognitionem noſtram, audaciſſimi eſſet ingenij, quippiam ea de re certi proferre. Tu Lector,

Viue uale: ſi quid nouiſti rectius iſtis,
Candidus imperti, ſi non, his utere mecum.

AVGVSTÆ VINDELICORVM
imprimebat Dauid Francus.

Anno MDCXIII.

005644571
005644570